

EKOLOJİK ÇİFTLİKLERİN EKOTURİZM GİRİŞİMCİLİĞİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ: ANTALYA İLİ ALAN ARAŐTIRMASI

EVALUATION OF ECOLOGICAL FARMS IN THE SCOPE OF ECOTOURISM ENTREPRENEURSHIP: FIELD RESEARCH IN ANTALYA PROVINCE

Dr. Öğr. Üyesi Murad Alparslan KASALAK

Akdeniz Üniversitesi
Turizm Fakültesi
Rekreasyon Yönetimi Bölümü
muradkasalak@akdeniz.edu.tr
ORCID: 0000-0002-4421-1921

Doç. Dr. Zeki AKINCI

Akdeniz Üniversitesi
Turizm Fakültesi
Turizm İşletmeciliği Bölümü
zakinci@akdeniz.edu.tr
ORCID: 0000-0001-8643-3429

Dr. Öğr. Üyesi Gülseren YURCU

Akdeniz Üniversitesi
Turizm Fakültesi
Rekreasyon Yönetimi Bölümü
gulserenyurcu@akdeniz.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6735-0430

Dilara BAHTİYAR SARI

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Turizm İşletmeciliği ABD Doktora Öğrencisi
dilarabahtiyar0790@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0645-0585

Öz

Girişimcilik günümüzde ülkelerin kalkınması ve refah seviyesinin artması için önemli bir faaliyet olarak görülmektedir. Turizm sektörü de hızla gelişen girişimcilik alanlarının başında gelmektedir. Turizmin çeşitlendirilmesi kapsamında gastronomi turizmi, ekolojik turizm (ekoturizm), inanç turizmi ve macera turizmi gibi yeni turizm türleri bakir kalmış alanlar olarak ilgi çekmektedir. Bu çalışmada, ekoturizmin yeni bir girişimcilik alanına fırsat tanınması ve farklı bir girişimcilik tipi olması nedeniyle farklı özellikleri olduğu düşünülmekte ve ekolojik çiftlik sahibi ekoturizm girişimcilerinin göstermiş oldukları girişimcilik algılarını ve özelliklerini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, söz konusu çalışmada, Buğday ve Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin Ta-Tu-Ta Projesi kapsamında Antalya ilinde hem tarım, hem de turizm faaliyeti gerçekleştiren 5 ekolojik çiftlik girişimcisi belirlenmiştir. Bu girişimcilerin, girişimcilik algılarını derinlemesine incelemek için yüzyüze görüşme metodu uygulanan nitel araştırma yönteminin kullanılması uygun görülmüştür. Araştırma sonucunda ekoturizm girişimcilerinin aile ve çevrede girişimcilik önyargıları, teşvik ve devlet desteğinin olmayışı, ekoturizm girişimcilerinin örgütlenememeleri, sermaye eksikliği, ekonomik getiri (kazanc), resmi (bürokratik) işlemlerin çokluğu, sektörel bilgi yetersizliği, sertifikasyon eksikliği ve ekoturizm standartları bulunmaması konularında sorunlar yaşadıkları görülmüş ve bu sorunlara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm Girişimciliği, Ekolojik Çiftlikler, Antalya, Nitel Veri Analizi

Abstract

Today, entrepreneurship is seen as an important activity for the development of countries and the increasing of the level of prosperity. The tourism sector is also in the first place among the fastest growing areas of entrepreneurship. New tourism types such as gastronomy tourism, ecological tourism (ecotourism), faith tourism and adventure tourism are attracting attention as untouched areas within the scope of tourism diversification. In this study, it is thought that ecotourism has different characteristics due to the opportunity to find a new entrepreneurship and a different type of entrepreneurship, and it is aimed to determine the entrepreneurship perceptions and characteristics of ecotourism entrepreneurs. In this context, in this study, five ecological farm entrepreneurs who carried out both agriculture and tourism activities in the province of Antalya within the Ta-Tu-Ta Project of the Association for the Support of Wheat and Ecological Life were identified. The use of the qualitative research method, in which face-to-face interviewing was applied, was deemed suitable for in-depth analysis of entrepreneurship perceptions of these entrepreneurs. As a result of the research, it has been seen that the ecotourism entrepreneurs have problems in the family and environment, lack of entrepreneurship prejudices, incentive and state support, the lack of organization of ecotourism entrepreneurs, lack of capital, economic return (gain), large number of official (bureaucratic) transactions, lack of sectoral information, lack of certification and ecotourism standards and suggestions for these problems are presented.

Keywords: Ecotourism Entrepreneurship, Ecological Farms, Antalya, Qualitative Data Analysis

1. GİRİŞ

Günümüzde ülkeler arasındaki sınırları kaldıran ve etkileşimi arttıran küreselleşme olgusunun ortaya çıkması ve iletişim teknolojileri başta olmak üzere teknolojik ilerlemelerinde etkisiyle başka ülkeleri görme, başka kültürleri tanıma arzusu insanlık tarihini derinden etkilemiştir. Bu nedenle turizm ülkeler açısından dikkat çeken bir sektör olmuştur. Hızlı büyüyen sektörler arasında yer alan turizm, çoğu ülke açısından önemli bir ekonomik kaynak olarak nitelendirilmektedir. Bunun farkında olan ülkeler turizm öğesinin geçerliliğini ve devamlılığını sağlamak için çaba göstermektedir. Turist eğitim seviyesinin yükselmesiyle turizme bakış açısı değişmiş, çevre ve doğa hakkında bilinç artmış, turizm istek ve talepleri farklılaşmıştır. Bu durum sürdürülebilirlik kavramının önemsenmesine yol açmıştır. Sürdürülebilirlik; bugünün ihtiyaçlarını karşılarken doğal kaynakları korumak ve gelecek nesillere iyi bir çevre bırakmak için yapılan faaliyetlerdir (Kuter ve Ünal, 2009: 147). Sürdürülebilirlik teriminin kaynağı, genellikle Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun 1987’de yapılan toplantısında hazırlanan “Ortak Geleceğimiz” başlıklı raporuna dayandırılmaktadır. Brundtland Raporu olarak da bilinen raporda *sürdürülebilir kalkınma*, “gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın bugünün kuşaklarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek kalkınma” olarak tanımlanmıştır (Kaypak, 2010: 98-99).

Sürdürülebilirliğin önemi ile birlikte turizm içerisinde doğa temelli aktiviteler artmış ve doğaya önem veren alternatif turizm çeşitleri ortaya çıkmıştır. Bu turizm çeşitlerinden birisi de ekoturizmdir. Ekoturizm, yayla turizmi, av turizmi, kuş ve yaban hayatı gözlemciliği, olta balıkçılığı, sualtı dalış, kamp ve karavan turizmi, mağara turizmi, dağ yürüyüşü, dağcılık, akarsu turizmi, yamaç paraşütü, atlı doğa yürüyüşü ve ekolojik çiftlik turizmi olarak türlere ayrılmaktadır.

Ekoturizm türleri arasında yer alan ekolojik çiftlikler ülkemizde ve bütün dünyada ekoturistlerin ilgisini çeken turizm işletmeleri olmaktadır. Ekolojik oteller misafirlerine ekolojik yaşamı hissetmelerini sağlayan konaklama olanakları yanında bir takım hava aktivitelerine de katılma imkanı tanıyan, bununla birlikte tarım ve hayvancılık faaliyetlerini gerçekleştiren ekoturizm işletmeleridir. Bu nedenle ekolojik çiftlikler çiftlik hayvanlarının bakımı, meyve toplama, sebze yetiştirme gibi tarımsal etkinlikler ile atlı safari, doğa yürüyüşü ve mantar, bitkisel ot vb. toplama gibi açık hava aktivitelerini de müşterilerine sunmakta çevre bilincini ve tutumun gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ekolojik çiftliklerin kıyıda uzak kırsal kesimlerde de yapılabilirliği, hayvancılık ve çiftçilik ile uğraşan kesimlerin bile sahip oldukları mekânları otel yapısına uyumlaştırabilme şansına sahip olmaları ve kurulum aşamasında gerekli olan arsa vb. duran varlık maliyetinin uygun olması nedeniyle çok fazla sermaye gerektirmeyen bakir bir işletmecilik alanı olarak görülmektedir. Ayrıca kırsal alanda faaliyet gerçekleştiren ekolojik çiftlikler, o yörelerde yaşayan yerli halka iş fırsatı ve istihdam olanakları sağlayacak, bölgesel gelişmişlik farklarını ortadan kaldırarak göçü engelleme ve ekonomik gelir sağlama amacı olarak da kullanılabilirlerdir.

Ekoturizm girişimcileri buldukları faaliyet alanının kırsal yapısı ve ekoturizmin başlıca temeli olan çevreye saygı gibi etkenler, bu girişimcilik türünü özellikleri bakımından farklı olmasına sebep olmaktadır. Örneğin bir girişimci işletmesinin ekonomik ilerleyişini düşünerek başlıca gelir elde etme hedefiyle başta çevresel unsurlar olmak üzere diğer birçok unsuru düşünmeden işletmesini fiziksel açıdan büyütebilirken bu durum ekoturizm girişimcileri için geçerli değildir. Çünkü ekolojik bir otel yada çiftliğin; katı ve sıvı atıklarının ayrıştırılıp imhası, üretilen tarımsal ve hayvansal ürünlerin organik olması ve müşteriye organik sunulması, işletme içerisinde kullanılan malzemenin (havlu, çarşaf, mevresim vb.) ekolojik olması, mimari olarak işletmenin kullanıldığı araziye göre bina oranının yaklaşık olarak üçte birden az olması ve doğal malzemeler olan taş, ahşap, kerpiç gibi unsurları içermesi, son olarak da kullanacağı enerjinin sürdürülebilir enerji kaynaklarından olması gibi unsurları tamamını yada bir kısmını bünyesinde barındırması gerekmektedir.

Kısaca klasik gelir elde etmek amacıyla gerçekleştirilen girişimcilik yapısından farklı olan ortaya çıkan ekoturizm girişimciliği farklı zorluklarla karşı karşı gelmekte ve daha kapsamlı incelenmesi gerekmektedir. Bu sebeple çalışmada, Antalya ilinde yer alan ekolojik çiftlik sahibi ekoturizm girişimcilerinin ekoturizm girişimciliği faaliyeti kapsamında göstermiş oldukları

girişimcilik algılarını belirlemek, farklı girişimci özelliklerini ortaya çıkarmak, karşılaştıkları sorunları tespit ederek, öneriler sunmak amaçlanmaktadır.

2. EKOTURİZM KAVRAMI VE EKOLOJİK ÇİFTLİKLER

Ekoturizm kavramı kökeni Yunanca oikos (ev) ve logos (kelime)'a dayanan, organizmalar ve onların çevresi ile ilişkilerini inceleyen ve bilimsel anlamda ekoloji olarak adlandırılan kelimedenden ortaya çıkmıştır. Ekoturizm teriminin etimolojisi konusunda literatürde bir fikir birliği yoktur. Bazı araştırmacılar, terimin kökeninin Hetzer'in 1965 yılında ekoturizmle ilgili yazılarına kadar dayandığını savunmaktadırlar. Hetzer'e göre ekoturizm; özellikle kuşlar ve diğer yaban hayatı, doğal alanlar, kayalıklar, mağaralar, fosil alanları, arkeolojik sitler, sulak alanlar ve nadir türler veya tehlike altındaki türlerin bulunduğu alanlar gibi doğal ve arkeolojik kaynaklara dayanan turizmdir. 1970'li yılların ortalarında Kanada Hükümeti tarafından başlatılan ekotur programlarında bu terime rastlanmaktadır. 1976 ve 1982 yılları arasında bastırılan ekotur rehberleri ve broşürlerinde ekoturizm tanımlanmamakla birlikte, bu kaynaklarda ekotur ile ilgili bilgiler verilmektedir. Yine Ashton (1993) ve Higgins (1996) bu terimin ilk defa literatürde 1978 yılında Kenton Miller tarafından kullanıldığı belirtmektedir. Bir başka referans olarak Mathieson ve Wall (1982)'un "Turizm Etkileri" adlı kitabı da ekoturizmi içermektedir. (Demir ve Çevirgen, 2006: 50-51). Costa Rika'lı biyolog Gerardo Budowski 1976 yılındaki makalesinde ekolojik merkezli turizm kavramını daha ileriye götürerek, ana hatlarıyla turizm ve koruma arasında karşılıklı yarar ilişkisi olduğunu çizmiştir (Gallher, 2010: 89).

Ekoturizm terimi 1983 yılında Hector Ceballos-Leascurain tarafından ortaya atılmış ve ekoturizm doğadan zevk alma ve doğanın kıymetini bilme şeklinde tanımlanmıştır. 1991 yılına Uluslararası Ekoturizm Topluluğu da ilk tanımlardan birisini yaratmıştır. Buna göre ekoturizm; "yerel halkın refahını destekleyen ve çevreyi koruyarak (çevreye duyarlı) doğal alanlara yapılan seyahat" olarak ifade etmiştir. Turizm pazarında, doğaya dayalı turizm olarak tarif edilen ekoturizm, sürdürülebilir kalkınma aracı olarak görülmektedir. Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES)'e göre ekoturizm; genellikle küçük gruplar halinde yapılır. Konaklama ve yeme içme türü hizmetler çoğunlukla yerel düzeydeki küçük ve orta ölçekli firmalar tarafından verilir. 1996 yılında ise Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) ekoturizmi; "yerel halka fayda sağlayan, aktif sosyoekonomik katılımı gerçekleştiren, düşük düzeyde negatif ziyaretçi etkisi yaratan, geçmişte ve günümüzdeki kültürel zenginlikleri korumayı geliştiren, doğanın değerini anlamak ve zevkine varmak için nispeten bozulmamış doğa alanlarına yapılan çevre açısından duyarlı seyahat ya da ziyaret" olarak tanımlanmıştır (Altan, 2006: 50-51).

Ekoturizm, yayla turizmi, av turizmi, botanik turizmi, kuş gözlemciliği, yaban hayatı gözlemciliği, olta balıkçılığı, bisiklet turizmi, balon turizmi, sualtı dalış, kamp ve karavan turizmi, mağara turizmi, trekking, dağcılık, akarsu turizmi, yamaç paraşütü, atlı doğa yürüyüşü ve ekolojik tarım ve çiftlik turizmi olarak türlere ayrılmaktadır.

Günümüz tüketicilerinin sosyo-demografik yapılarında yaşanan değişimler, kültür düzeylerinin yükselmesi, turizm talebinde ve seyahat pazarlarında önemli değişikliklere neden olmuştur. Doğal ve kültürel çevresi bozulmamış kırsal alanların, insanlara stresten ve karmaşadan uzak, huzurlu ve rahat bir yaşam şeklini sunmasının anlaşılması ve çevre bilincinin giderek artması insanları, doğal ve kültürel seyahatlere yönlendirmiştir. Yaşanan bu gelişmelere bağlı olarak, turizm literatüründe çiftlik turizmi, çiftlik tatilleri, agro-turizm, tarım turizmi, yeşil otelcilik, ekolojik otel, ekolojik yaşam çiftlikleri gibi pek çok şekilde adlandırılan tatil çiftliklerine yönelik talebin de giderek arttığı görülmektedir (Yılmaz, 2008:109).Bu durum bu alanda yapılacak girişimcilik faaliyetlerini de çekici kılmaktadır.

Ülkemizde Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği tarafından 89 ekoturizm çiftliğine Ekolojik Çiftlik Ziyaretleri programı uygulanmakta ve bu çiftliklerin doğa dostu üretim ve tüketim modelleri desteklenmektedir. Ayrıca aynı dernek tarafından Ta-Tu-Ta projesiyle çiftlik yaşantısını merak eden kişilerin çiftlik gönüllüsü ismiyle bu çiftliklerde çalışması, ekolojik tarımı tanımaları hem de bu çiftliklerde turizm faaliyetlerinin artması amaçlanmaktadır.

TATUTA projesi kapsamında Akdeniz bölgesinde 11 adet çiftlik bulunmakta Antalya ilinde ise 6 adet ekolojik çiftlik bulunmaktadır.

Tablo 1. TaTuTa Projesi Kapsamındaki Ekolojik Çiftlikler

Ege Bölgesi	Karadeniz Bölgesi
<ul style="list-style-type: none">• Aydın/Kuşadası-Davutlar (Gürsel Tonbul Çiftliği)• Manisa/Salihli (Ali ve Cennet Şener Çiftliği)• Manisa/Salihli (Mustafa Ayşe Şener Çiftliği)• Muğla/Datça-Yakaköy (Knidia Çiftliği)• Muğla/Datça-(İbrahim Ohan Çiftliği)• Muğla/Datça-(Sardunya Pansiyon)• Muğla/Dalyan-(Kargıcak Vadi Organik Tarım Çiftliği)• Muğla/Fethiye- (Ali Kışlak Orman Çiftliği)• Muğla/Fethiye-Yanıklar Köyü (Pastoral Vadi)• Muğla/Fethiye (Tangala Çiftliği)• Muğla/Fethiye (Yonca Lodge)• Muğla/Fethiye (Dikencik Evleri(Ayşe-Cengiz Genç) Çiftliği)• Muğla/Fethiye (Refikler Çiftliği)• Muğla/Bodrum (Herbafarm Çiftliği)• Muğla/Bodrum (Cevdet Fatma Türk Çiftliği)• İzmir/Menderes (Aralcak Çiftliği)• İzmir/Menemen (İmece Evleri)• İzmir/Bayındır (Marmariç Ekolojik Yerleşimi)• İzmir/Urla(Adnan Erdoğan Çiftliği)• İzmir/Urla(Hasbi Alkan Çiftliği)• İzmir/Foça(Fadime Kaplan Zülfikargil Çiftliği)• İzmir/Urla(Sevgi Ana Çiftliği)	<ul style="list-style-type: none">• Artvin/Borçka-Camili Köyü (Macahel Evleri)• Artvin/Yusufeli (Ayhan Kaleli Çiftliği)• Artvin/Yusufeli (Yeşilbağ Kamping)• Artvin/Yusufeli (Lütfi Keçeci Çiftliği)• Artvin/Macahel (Fatma Gülbin Çiftliği)• Bolu/Mengen (Hindiba Doğa Evi)• Bolu/Mudurnu (Yarışkaşı Konağı)• Rize Hemşin (Yusuf Coşkun Çiftliği)• Rize/Çamlıhemşin (Ekodanıtap)• Gümüşhane/Kelkit (Selma Aksu Çiftliği)• Samsun/Terme-Çamlıca Köyü (Muhtar'ın Çiftliği)• Samsun/Terme (İsmail Taş Çiftliği)• Samsun/Terme (Murat Kahveci Çiftliği)• Samsun/Terme (Mustafa Akbulut Çiftliği)• Samsun/Canik (Ahmet Bağ Çiftliği)• Samsun/Canik (Hıdır Murat Bağ Çiftliği)• Samsun/Çarşamba (Ahmet Beşikçi Çiftliği)• Samsun/Terme (Ali Yazıcı Çiftliği)• Samsun/Bafra (Köyüm Sürmeli-Kazım Tuncay Çiftliği)• Kars/Zavot (Hakan Yazıcılar Çiftliği)• Sinop/Kabalı Köyü (Yüksel Baba Çiftliği)• Kastamonu/Şenpazar(Yüksel Erdoğan Çiftliği)• Kastamonu/Şenpazar (Yavuz Özden Çiftliği)• Kastamonu/Daday (Balabanağa Çiftliği)• Giresun/Şebinkarahisar (Bahri Kayıkçı Çiftliği)• Giresun/Şebinkarahisar (Yüksel Demirer Çiftliği)• Amasya/Gümüşhacıköy (Bayrak Ailesi Çiftliği)• Zonguldak/Alaplı (Ünsal Yener Çiftliği)
Akdeniz Bölgesi	
<ul style="list-style-type: none">• Antalya/Elmalı-Akçaeiş Köyü (Tanal Ailesi Çiftliği),• Antalya/Kemer (Flora Akdeniz Bahçesi)• Antalya/Kemer (Hidayet İtaatlı Çiftliği)• Antalya/Geyikbayırı (Rasayana Çiftliği),• Antalya/Çakırlar (Codron Ailesi Çiftliği)• Antalya/Kaş (Eflatun El Bademi Çiftliği)• Adana/Kozan (Çalatlı Çiftliği)• Burdur/Ağlasun (Mehmet Demirtaş Çiftliği)• Burdur/Merkez (Lisinia Yaban Hayatı Rehabilitasyon Merkezi)	

<ul style="list-style-type: none">• Osmaniye/Kadirli (Ormancı Ali Çiftliği)• Hatay/Samandağ (Vakıflı Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi)	
Marmara Bölgesi	Doğu Anadolu Bölgesi
<ul style="list-style-type: none">• Sakarya/Söğütlü-Maksudiye Köyü (Jade Çiftliği)• İstanbul/Çatalca (İstafil Bio-Dinamik tarım Çiftliği)• Çanakkale/Ayvacak (Orman Gıda Ormanı Projesi Çiftliği)• Çanakkale/Bayramiç (Sevinç Abla Çiftliği)• Çanakkale/Bayramiç (Yeniköy Çiftliği)• Çanakkale/Biga (Ormanevi)• Çanakkale/Merkez (Serim Çiftliği)• Balıkesir/Sarıbeyler (Ali Taşköylü Çiftliği)• Balıkesir/Ayvalık (Gökada Çiftliği)• Balıkesir/Avşa (Gürcan Filiz Durmazbilek Çiftliği)• Bilecik/Gölpazarı (Zeytinliboğaz Permakültür Çiftliği)• Bursa/Osamangazi (Belentepe Çiftliği)• Bursa/Karacabey (Şaban Burhan Çiftliği)• Yalova/Kurtköy (Chevrel Traher Çiftliği)• Yalova/Merkez (Yoga Evi Çiftliği)• Kocaeli/Kandıra (Narköy Çiftliği)	<ul style="list-style-type: none">• Erzurum/Tortum (Ali Koçak Çiftliği)• Erzurum/Uzundere (Turan Pansiyon)• Erzurum/Uzundere (Recep Kantar Çiftliği)• Erzurum/Pasinler (Hiseyin Saydam Çiftliği)• Erzincan/Kemaliye (Latif Yalçın Çiftliği)
	İç Anadolu
	<ul style="list-style-type: none">• Ankara/Beypazarı (Necmi Nacak Çiftliği)• Kırşehir/Kaman (Cevizbağı Çiftliği)• Çankırı/Yapraklı (Hüseyin Genç Çiftliği)• Nevşehir/Avanos (Kapor Çiftliği)• Kayseri/Merkez (Süleyman Orhan Çiftliği)
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	
<ul style="list-style-type: none">• Şanlıurfa/Birecik (Birecik Doğa Evleri)• Diyarbakır/Bismil (Ata'dan Çiftliği)	

Kaynak: (Kasalak,2014,s.96 çalışması baz alınarak 06.04.2018 tarihinde <http://www.tatuta.org> sitesinden güncellenmiştir.)

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, ekoturizmin yeni bir girişimcilik alanına fırsat tanınması ve farklı bir girişimcilik tipi olması nedeniyle farklı özellikleri olduğu düşünülmekte ve ekolojik çiftlik sahibi ekoturizm girişimcilerinin göstermiş oldukları girişimcilik algılarını ve özelliklerini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda araştırmada, ana kütle olarak ekoturizm girişimcilerinin girişimcilik algılarını derinlemesine incelemek için yüzyüze görüşme metodu uygulanan nitel araştırma yönteminin kullanılması uygun görülmüştür. Nitel araştırma, sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde gerçekçi ve bütünsel bir biçimde irdelemeyi ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39). Bu çerçevede sosyal dünyanın göreceliğini esas alarak, sosyal olguların bir durumun kendine özgü boyutlarının ayrıştırılmasıyla anlaşılabilirliğini savunmaktadır (Şimşek ve Adıgüzel, 2012, s.254). Bu temelde bireylere kendi hikâyelerini paylaşma ve seslerini duyurma imkânı vererek, sosyal olgulara ilişkin derin anlayışlar sunmaktadır (Creswell, 2007: 40).

3.1.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada, araştırma deseni olarak, farkında olduğumuz bir veya birkaç durum hakkında derinlemesine bir bilgi ve anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmamıza olanak sağlayan olgubilim deseninın kullanılması uygun görölmektedir. Olgubilim deseni ile bireylerin bir olgu ile ilgili ne yaşadıklarının ve bu deneyimi nasıl yaşadıklarının özünü anlamaya çalışmak mümkündür (Moustakas, 1994: 13). Olgubilim çalışmasında veri kaynakları, araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu deneyimleri dışa yansıtabilen bireyler ya da gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 74).

3.1.2. Çalışma Grubu

Olgubilim çalışmalarında veri kaynakları (analiz birimi) araştırmanın odaklandığı durumu yaşayan ve bu durumu dışa vurabilecek bireyler veya gruplar olduğu için (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 74) bu araştırmada, ekoturizm girişimciliği faaliyeti kapsamında göstermiş oldukları girişimcilik algısını belirlemek için görüşleri alınacak olan ekoturizm çiftlik sahibi girişimcileri veri kaynaklarını oluşturmaktadır.

Çalışma grubunun tespit edilebilmesi için Buğday ve Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin çiftlik gönüllerinin koordinasyonunu sağlayan Genç Tur görevlisi Zafer Yılmaz ile görüşölmüştür. Görüşme sonucunda temin edilen ve araştırma kapsamı dâhilinde ele alınan Antalya ilinde faaliyet gösteren altı adet ekolojik çiftlik sayısına ulaşılmıştır. Buğday ve Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin gerçekleştirdiği Ta-Tu-Ta (Tarım-Turizm-Takas) projesi kapsamında hem tarım, hem de turizm faaliyeti gerçekleştiren ekolojik çiftlikleri belirli ekoturizm standartları kapsamında projeye kabul edip, bu çiftliklerin koordinasyonu ve bir çatı altında toplanmasını sağladığı için bu dernek kapsamındaki ekoturizm çiftliklerinin ele alınması uygun görölmüştür. Bu araştırmada inceleme alanı olarak Antalya ilinin seçilmesinin nedeni, kıyı turizmi açısından Türkiye'nin en fazla turist çeken ili olması, aynı zamanda Antalya sınırları dâhilinde Beydağları (Olimpos) Sahil Milli Parkı, Köprölü Kanyon Milli Parkı, Termessos (Güllükdadığı) Milli Parkı, Altınbeşik Mağarası Milli Parkı, Kurşunlu Őelalesi Tabiat Parkı olmak üzere 4 adet Milli Park ve 1 adet Tabiat parkı toplam 79,366 hektarlık ekolojik alanının bulunması, arkeolojik, estetik, kendine mahsus zengin bitki ve hayvan topluluğuna sahip eşsiz güzellikle jeoformolojik ve jeolojik özellikler içermesiyle ekolojik yapısının ekoturizme uygun olmasıdır.

Bu çerçevede amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemeye dayalı bir seçim yapılmıştır. Bu çalışmanın örnekleme ölçütünü, Buğday ve Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin Ta-Tu-Ta (Tarım-Turizm-Takas) projesi kapsamında yer alan Antalya ilindeki 6 ekolojik çiftlik sahibi ekolojik çiftlik girişimcisinden araştırmaya gönüllü olan 5 girişimci oluşturmaktadır.

3.1.3. Verilerin Toplaması ve Analizi

Ekoturizm girişimcilerinin ekoturizm girişimciliği kavramına yönelik derinlemesine ve kapsamlı bir anlayışa sahip olabilmek, araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini sağlayabilmek ve araştırma sonuçlarını ortaya koyabilmek için yöntem çeşitlendirilmesi yoluna gidilmiştir. Yöntem eşitilmesi; araştırmadan elde edilen sonuçların farklı temalarda değerlendirilmesi ve anlamlandırılması için kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 94). Yöntem çeşitlendirilmesi kapsamında, araştırmada çalışma grubu dâhilindeki ekoturizm girişimcilerinin kurmuş oldukları ekoturizm çiftlikleri ortamında hem bireysel görüşmelerin yapılması uygun görölmüştür.

3.1.3.1 Yarı Yapılandırılmış Bireysel Görüşme Formu

Araştırmanın ön görüşme formunun hazırlanmasında, ekoturizm girişimciliği konusunda yapılmış araştırmaların dayandığı kavramsal çerçevede öne çıkan olgular göz önünde bulundurulmuştur. Veri toplama araçlarının araştırma hedefleriyle tutarlılığının ve anlaşılabilirliğinin sınanması amacıyla (Yıldırım ve Şimşek, 2011:127) bir ekoturizm girişimcisi (K1, E) ile pilot-bireysel görüşme

yapılmıştır (Ağustos-2015). Pilot-bireysel görüşme, ulaşılabilirlik açısından araştırmacıların yaşadığı kent merkezine yakın yerde konumlanmış olan bir ekoturizm çiftliğine gidilerek ve gönüllü bir ekoturizm girişimcisinin girişimcilik ile ilgili deneyimleri tespit edilerek gerçekleştirilmiştir. Bu form genel hatlarıyla ekoturizm girişimcilerinin girişimcilik deneyimlerine ilişkin tespit sorularını içermektedir.

Pilot-bireysel görüşme ile araştırmacılar hem derinlemesine bir görüşme denemesinde bulunma fırsatı yakalamış hem de katılımcılarla etkili bireysel görüşme yapma konusunda deneyim kazanmışlardır. Ekoturizm girişimciliği kavramına ilişkin ekoturizm girişimcilerinin bireysel ve paylaşılan ortak deneyimlerinin özünü anlayabilmek ve açığa çıkarabilmek için ön hazırlık olanağı elde etmiştir. Ayrıca, gerçekleştirilen *pilot-bireysel görüşme* ile yarı yapılandırılmış görüşme sorularının gözden geçirilmesini ve gerekli düzeltmelerin yapılmasına da olanak sağlamıştır.

Gerçekleştirilen *pilot-bireysel görüşme* sonucunda elde edilen veriler ile ekoturizm girişimciliği konusunda bilimsel araştırmaları olan bir alan uzmanından alınan görüşler doğrultusunda yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formuna son şekli verilmiştir. Ekoturizm girişimcilerinin ekoturizm girişimciliği faaliyeti kapsamında göstermiş oldukları girişimcilik algısını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmanın temel araştırma soruları;

“ (1) Ekoturizm girişimcisi olmayı tetikleyen sebepler hakkında görüşleriniz nelerdir?”,

“(2) Ekoturizm girişimciliğinde yaşanan sorun/zorluklar hakkında görüşleriniz nelerdir?”, “(3) Ekoturizm girişimciliğini geliştirmeye yönelik öneriler hakkında görüşleriniz nelerdir?”, “(4) Ekoturizm girişimcisinin taşıması gereken özellikler hakkında görüşleriniz nelerdir?” ve “ (5) Ekoturizm girişimciliğine yönelik geliştirilen metaforlar hakkında görüşleriniz nelerdir?” şeklinde dir. Bu çerçevede bireysel görüşme aşamasında katılımcılardan öncelikle ekoturizm girişimciliği konusunda spesifik deneyimlerini anlatmaları beklenmiştir.

3.1.4. Nitel Verilerin Toplanması ve Analizi

Nitel verilerin analizi, Schloss ve Smith (1999) önerilen ve Ok ve Erdoğan (2010) tarafından uyarlanması gerçekleştirilen *i) özümleme, ii) güvenirlilik analizi, iii) verilerin kodlanması, iv) tema ve kategoriler ve v) sonuçlar ve yorumlar* olmak üzere toplam beş aşamada gerçekleştirilmiştir.

İlk aşama, çözümleme aşamasıdır. Bu aşamada bireysel görüşmeye *başlamadan önce*, araştırmacılar katılımcılara kimlik bilgilerinin gizli kalacağı, görüşmeden dolayı kendilerine herhangi bir zarar gelmeyeceği, görüşmelerin ses kayıt cihazına kaydedilmesinin bireysel izinlerine bağlı olduğu ve istedikleri takdirde çalışmadan çekilebilecekleri belirtilmiştir (Yıldırım ve şimşek, 2011: 135). Böylece araştırmacılar ile katılımcılar arasında güven ortamı (Duverger, 1999: 250) oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında katılımcıların katılımcı izin formlarını gözden geçirmeleri ve imzalamaları ile görüşmelere başlanmıştır. Görüşme sürecinin *başlangıcında*, araştırmacılar tarafından araştırmanın amacı açıklanmış ve bireysel görüşmelerde yer alan sorular ile ilgili genel bilgi verilmiştir. Böylece araştırmacılar ile katılımcılar arasında etkili iletişim kurulması amaçlanmıştır. Görüşmeler *esnasında*, yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formunda yer alan sorular sırasıyla sorulmuş; soruların anlaşılmadığı ya da katılımcılara eksik bilgi verildiği hissedildiğinde ayrıntı, açıklama ve aydınlatmaya yönelik alternatif ve sonda sorular (Yıldırım ve şimşek, 2011: 132-133) yardımı ile katılımcıların sorulara derinlemesine yanıt vermeleri sağlanmıştır. Katılımcılara hiçbir koşulda araştırmacı tarafından yönlendirme ortamı oluşturulmamaya özen gösterilmiştir.

Katılımcıların hem sözlü hem de yazılı izni alınarak ses kayıt cihazına kaydedilen bireysel görüşmeler *özümленerek* düzenli yazı formatına aktarılmıştır Elde edilen yazılı dökümler (ham veri) toplam 26 sayfadan oluşmaktadır. Bu aşamada ayrıca, nitel araştırmanın i geçerliğini artırmak amaçıyla *katılımcı teyidi* yöntemine başvurulmuştur. *Katılımcı teyidini* sağlamak için bireysel görüşmelerin yazılı dökümleri her bir katılımcıya elektronik posta yolu ile gönderilmiştir. Böylece, elektronik posta ile katılımcılara kendileriyle yapılan bireysel görüşmeler hatırlatılarak, yazılı dökümlerde belirttikleri görüşlere katılıp katılmadıkları ve sorulan sorulara ilişkin düşüncelerinde

herhangi bir değişiklik olup olmayacağı sorulmuştur. Patton'a (2002) göre, bireysel görüşmelerin yazılı dökümlerinin katılımcılar tarafından incelenmesi nitel çalışmalarda önerilen en önemli güvenilirlik çalışmalarından biridir. Araştırmada bireysel görüşme yapılan toplam beş ekoturizm girişimcisinin dördü kendileriyle yapılan görüşmelerin yazılı dökümlerini inceledikten sonra araştırmacıya e-posta yoluyla yanıt vermiştir. Yazılı görüşme dökümleri üzerinde katılımcıların önerdiği tüm değişiklikler (ekleme, çıkarma ve düzeltme) kabul edilmiştir. Sonuç olarak, *katılımcı teyidi* gerçekleştirilerek, tüm veri seti veri analizi sürecine hazır hale getirilmiştir.

Nitel araştırmanın verilerinin toplanması için gerçekleştirilen bireysel görüşmeler, yaklaşık on dört ay boyunca (Ağustos 2015- Kasım 2016) pilot-bireysel görüşme dâhil 21 günlük seyahatler ile araştırmacılar ve katılımcılar tarafından belirlenen yer (ekoturizm çiftlikleri) ve zamanlarda bireysel olarak (yüz yüze) gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmanın iç geçerliğini (inandırıcılığı) artırmak amacıyla ayrıca, araştırmacılar ile katılımcılar arasında toplamda yaklaşık 12 saat süren *uzun süreli etkileşim* gerçekleştirilmiştir.

İkinci aşama, nitel verilerin güvenilirliğinin analizi aşamasıdır. Nitel araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için *tutarlılık incelemesi* yönteminden yararlanılmıştır. Bu amaçla, çalışma grubunu oluşturan beş ekoturizm girişimcisinin yüzde 12,5'ine karşılık gelen ve kura yoluyla seçilen yaklaşık iki ekoturizm girişimcisine ait görüşme dökümlerinden cümleler seçilmiştir. Seçilen cümleler ile kod ve eşleştirme tabloları oluşturulmuştur.

Kod ve eşleştirme tabloları oluşturulduktan sonra araştırma konusunda bilgi sahibi olmayan iki ek değerlendiriciden (turizm işletmeciliği ve rekreasyon yönetimi alanında bilimsel çalışmaları olan iki öğretim elemanından) kod tablosunda yer alan kod numaralarını, eşleştirme tablosunda yer alan özet alıntılardan uygun bulduklarının karşısına yerleştirmeleri istenmiştir. Bu formlardan elde edilen verilere dayanılarak iki değerlendirmeciye ait kodlamalar arasındaki karşılaştırmalı uyuşmanın güvenilirliğinin saptanması amacıyla SPSS 13.00 paket programında Kohen Kappa tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

Tablo 2. Kohen Kappa Tutarlılık Katsayısına İlişkin Değerler

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Measure of Agreement	Kappa	1,000	,000	38,497
N of Valid Cases		39		

p<0.001

Tablo 2 incelendiğinde, Kohen Kappa tutarlılık katsayısının 1.00 düzeyinde anlamlı olarak hesaplandığı görülmektedir. Kohen Kappa tutarlılık katsayısının 0.81 ile 1.00 arasında olması, mükemmel bir uyum olduğu şeklinde yorumlanmaktadır (Landis ve Koch, 1977: 165). Dolayısıyla bu araştırmada, iki ek değerlendirici arasında mükemmel bir uyum sağlandığı düşünülerek ve kodlamaların güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Bu şekilde araştırmanın her bir basamağında tutarlılığın sağlanması yönünde çaba harcanmıştır.

Nitel araştırmanın dış güvenilirliğini (teyit edilebilirliğini) artırmak için, *teyit incelemesi* yönteminden faydalanılmıştır. Bu bağlamda, nitel araştırmadaki bireysel görüşmelerin nasıl yapıldığı, verilerin nasıl kaydedildiği, görüşmelerin ne kadar vakitte gerçekleştiği, veri analizinin nasıl gerçekleştiği (ana tema, alt tema ve kodlamalar) ve elde edilen bulguların nasıl raporlaştırıldığı ile ilgili ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Bu ayrıntılı açıklamalar, ekoturizm girişimciliği alanında bilimsel araştırmaları olan bir öğretim üyesinin değerlendirmesine sunulmuş *teyit incelemesi* gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü aşama, verilerin kodlanması aşamasıdır. Bu aşamada görüşme dökümleri araştırmacılar tarafından ayrıntılı bir şekilde okunmuş ve incelenmiştir. Bu aşamada incelenen her sözcük, cümle ya da paragraf satır satır kodlanarak verilerin araştırmacıya sunduğu kavramların keşfedilmesine olanak sağlanmıştır. Bireysel görüşmeler sonucunda elde edilen anlatı ya da öyküleri bir bütün olarak anlamlandırmak güç olduğundan kodlama (Glesne, 2013: 268) gerçekleştirilmiştir. Bireysel

görüşmelerin yazılı dökümleri gerçekleştirilmiş ve görüşme dökümleri tek tek analiz edilerek kodlamalar yapılmıştır. Nitel verilerin analizinde NVivo 10.00 paket programı kullanılmıştır.

Dördüncü aşama, tema ve kategori oluşturma aşamasıdır. Bireysel görüşmeler arasında yapılan ayrıntılı karşılaştırma ve inceleme sonucunda benzer anlatımlarda genel bir kategorileştirmeye gidilerek, verileri kendi bağlamından tam ayırmadan (Miles ve Huberman, 1994) tema oluşturma işlemi yapılmış ve tema analizine son şekli verilmiştir. Nitel araştırmanın dış geçerliğini (aktarabilirlik) artırmak için, *ayrıntılı betimleme* ve *amaçlı örnekleme* yöntemlerinden faydalanılmıştır. *Ayrıntılı betimleme* ile “ham verinin ortaya çıkan kavram ve verilere göre yeniden düzenlenmiş bir biçimde okuyucuya yorum katmadan ve verinin doğasına mümkün olduğu ölçüde sadık kalınarak aktarılması” amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 270). Böylece katılımcılara ait görüşlerin doğrudan aktarılmasına özen gösterilmiştir. Araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

Beşinci aşama, sonuçlar ve yorumlar ile ilgilidir. Buna göre nitel araştırmanın iç geçerliğini artırmak için *uzman incelemesi yöntemi* kullanılmıştır. Bu bağlamda, araştırmacılar Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı’nda Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında nitel araştırma yöntemleri üzerine çalışmalarını sürdüren bir uzmanla, topladığı verileri ve ulaştığı sonuçları kendi yaklaşımı ve düşünce biçimi doğrultusunda paylaşmıştır. Uzmanından alınan bilgiler araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğine katkı sağlamıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın amaçları doğrultusunda yapılan nitel analizler sonucunda elde edilen bulgular, beş ana konuda temalar halinde sınıflandırılmıştır. Bu temalar; (1) Ekoturizm girişimcisi olmayı tetikleyen sebepler, (2) Ekoturizm girişimciliğinde yaşanan sorunlar, (3) Ekoturizm girişimciliğini geliştirmeye yönelik öneriler, (4) Ekoturizm girişimcisinin kişilik özelliklerine ilişkin bulgular ve (5) Ekoturizm girişimciliği kavramına ilişkin geliştirilen metaforlar şeklinde düzenlenmiştir.

4.1. Ekoturizm Girişimcisi Olmayı Tetikleyen Sebeplere İlişkin Bulgular

Ekoturizm girişimcisi olmayı tetikleyen sebeplere ilişkin bulgular doğa ve çevre sevgisi (f=5), tanınırlık ve prestij edinme isteği (f=5), Antalya ilinin ekoturizme uygunluğunun farkındalığı (f=5), girişimcilik hayalini gerçekleştirme arzusu (f=4), belirli bir bölgede yaşama isteği (f=4), bilinçli ve sağlıklı beslenme isteği (f=3), sakin yaşam isteği (f=3), turizmi canlandırma isteği (f=3), yörenin zengin flora çeşitliliğine sahip olması (f=2), sanatsal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirme isteği (f=1), spor etkinlikleri gerçekleştirme isteği (f=1), aileden etkilenme (f=1) ve farklı insan ve kültürlerle tanışma isteği (f=1) kodlarıyla ifade edilmiştir.

Tablo 3. Ekoturizm Girişimcisi Olmayı Tetikleyen Sebeplere İlişkin Bulgular

Kodlar	K1	K2	K3	K4	K5	f	%
Doğa ve çevre sevgisi	√	√	√	√	√	5	100
Tanıınırlık ve prestij edinme isteği	√	√	√	√	√	5	100
Antalya ilinin ekoturizme uygunluğunun farkındalığı	√	√	√	√	√	5	100
Girişimcilik hayalini gerçekleştirme arzusu	√	√	√		√	4	80
Belirli bir bölgede yaşama isteği		√	√	√	√	4	80
Bilinçli ve sağlıklı beslenme isteği	√			√	√	3	60
Sakin yaşam isteği	√	√		√		3	60
Turizmi canlandırma isteği		√		√	√	3	60
Yörenin zengin flora çeşitliliğine sahip olması	√				√	2	40

Sanatsal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirme isteği				√		1	20
Spor Etkinlikleri Gerçekleştirme İsteği				√		1	20
Aileden etkilenme	√					1	20
Farklı insan ve kültürlerle tanışma isteği					√	1	20

Bu alt temaya ilişkin en yüksek frekanslar “Doğa ve çevre sevgisi”, “Tanınırlık ve prestij edinme isteği” ve “Antalya ilinin ekoturizme uygunluğunun farkındalığı” kodlarından elde edilmiştir. K1 nolu katılımcı, “Öncelikle Yörük bir aileden geldiğimi belirtmek isterim. Biz yörükler özgür olarak doğada yaşamayı çok severiz. Doğal yaşamak genlerimizden geliyor.”, K2 nolu “Şehirde yaşarken de çevreye karşı duyarlılıklarımız vardı. Örneğin çam ağaçları yılbaşında kesilmesin diye veya boğaza dökülen koyunlara engel olmak için protestolara katıldık. Bu duyarlılığımızı bir şekilde devam ettirdik. Gördüğümüz orkideler, anemolara bir sonraki kış fotoğraf çekmek için gittiğimizde oranın otopark olup başka bir yere çevrildiğinin gördük. Talanın ayak izlerinin gördük, içimiz acıdı. İnsanlar yaşamaya başladıkça bitkiler geri çekilmeye başladı. Bakın yürünmüş yollarda bunu görebiliyorsunuz. Artık sadece bitkiler geri çekilmiyor yaşam geri çekiliyor. Çıralı 'da komşumuzun anlattığına göre bir zamanlar Çıralı sulak bir alanmış ve bu bölgede bir sürü su kuşları varmış. Ne yazık ki açılan drenaj kanalları derinleştikçe buradaki canlılar da zarar görmüş.” K3 nolu katılımcı, “Türkiye gerek kültür gerekse doğal çevre bakımından oldukça zengin bir ülke ama Türkler bunların önemini bilmiyor.” “Doğa ve çevre sevgisi” koduna ilişkin olarak K4 nolu katılımcı, “Doğa kendi kendine sizi eğitiyor terbiye ediyor o zaman fazla sorguluyorsunuz.”, K5 nolu katılımcı, “Ben bir doğaperestim. Yaşam felsefem doğaya olabildiğince en az zararı verip doğal bir yaşam sürmektir.” şeklinde görüşlerini paylaşmışlardır. Ayrıca bu kodla ilgili

“Tanınırlık ve prestij edinme isteği” (f=5) koduna ilişkin olarak, K1 nolu katılımcı, “Bu işte öncülerden biriyim. 81 ilin Tarım İl Müdürlüğü beni konferanslarına davet ettiler. Ürünlerimi Türkiye'nin her bir yerine gönderdim. Tabi ki de prestij ve tanınırlığım arttı.”, K2 nolu katılımcı, “Bence en büyük kazanç sevgi ve dostluktur. İnsanlar doğal olabileceği ortamlar arıyorlar bu da Ekoturizm. Tabi prestij ve tanınırlık artıyor.”, K3 nolu katılımcı, “Bireysel anlamda daha prestijli ve tanınırlık arttı.”, K4 nolu katılımcı “Biraz sosyal medyada da tanınırlığımız gelişti... Tatutayla birlikte tanınırlık daha da arttı.”, K5 nolu katılımcı “Türkiye'deki ilk çiftliklerden biriyiz. Ayrıca Avrupa'dan da gönüllü olan bir çiftliğiz.”, şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Antalya ilinin ekoturizme uygunluğunun farkındalığı” (f=5) koduna ilişkin olarak K2 nolu katılımcı, “Antalya'nın ekoturizm açısından şanslı olduğuna inanıyorum. İklimi ve doğası sayesinde avantajlı bir yerdir. Antalya'da ekoturizm çiftliklerinin sayısının çok fazla artacağını sanmıyorum. Ekoturizm girişimciliği herkesin yapmaya gönüllü olabileceği bir şey değil. İnsanın gönüllü olması gerekir.” ve K4 nolu katılımcı, “Bence Antalya dünyanın en güzel coğrafyası, kıyı kesimi deniz-kıyı turizminden dolayı talan edilmiş bu sebeple kıyıda tarım yapamazsınız. Ama arka tarafta insanları özendirirsiniz. Yemek kültürü olarak tarım yapabilirsiniz. Kültür rotaları belirleyebilirsiniz.” şeklinde görüşlerini paylaşmışlardır. Ayrıca K5 nolu katılımcının bu koda ilişkin görüşü aşağıda yer almaktadır:

“Antalya çok güzel bir şehir. Bu ülkenin her yeri cennet, her yerden kültür fıskırıyor. Flora ve fauna açısından zengin bir ülkedeyiz. Bu potansiyel bilinmeli ve kalıcı devlet politikaları yapılmalıdır. Anadolu'nun otantikliği saymakla bitmez; üretim şekilleri, insan ilişkileri, doğallık, türkülerimiz, giysilerimiz vb. değerlerini kaybetmeyen bir ülkemiz. Doğal güzellikler açısından da zengin yerdeyiz. Göller, tarihi yerler, şelaleler, türbeleri, anıtsal ağaçlarımız var.”

“Girişimcilik hayalini gerçekleştirme arzusu” (f=4) koduna ilişkin K1'in görüşü “Benim bir hayalim var, organik köy yapmak istiyorum.”, K2'nin görüşü “Aslında bu his ilk Bodrum'da başladı. Restoran işlettiğimiz sırada her şeyin ziyan olduğuna şahit olduk. Aynı zamanda kültür amaçlı bölgeye gelen turistlerle yaşadığımız etkileşim bu hissimizi güçlendirdi. Pansiyonculuk yapma fikrini bize ev sahibimiz verdi. Kiraladığımız evin sahibi 'Restoran işleterek para kazanamazsınız gelin pansiyonculuk yapın' dedi. İkna olduk ve iyi ki yapmışız. 90'ların başlarında yabancı turistler çok

fazlaydı, hepsi böcek-çiçek vb. ilgileniyordu. Permakültürle o zamanlar tanıştık. Turistler geldiklerinde okudukları kitapları bırakıyorlardı, pansiyon bize okul olmuştu. Gelen turistler çok nitelikliydi onlardan çok şey öğrendik... Hayalimiz her şeyin örnek olarak uygulandığı bir showroom yapmak. K3'ün görüşü "Her şeyi düşünerek yapıyoruz. Bir projemiz var amacımız çok odalı bir otel yapmak değil. Fransızlar, Almanlar buraya gelecek ve onlar taş ev görmek isteyecek." K5'in görüşü "Don kişotluk yaptım. Organik tarımı kendim yapmak istedim." şeklindedir.

Ayrıca, "Belirli bir bölgede yaşama isteği" (f=4) koduna ilişkin K4 nolu katılımcı, "Ekoturizm girişimcisi olarak beni etkileyen motivasyon faktörü belirli bir bölgede yaşama isteğidir." şeklinde görüşlerini paylaşmıştır.

"Bilinçli ve sağlıklı beslenme isteği" (f=3) koduna ilişkin olarak K1 "Organik yaşam benim yaşam biçimimdir. Kendi ürettiğim yoğurdum, tereyağım var. Bundan daha güzel ne olabilir ki? Yediklerinizin nasıl üretildiğini biliyorsunuz içinde hiçbir kimyasal ürün ve pislik yok. Kendi ürünümü kendim yetiştiriyorum." K4, "Doğayı sorguladığımızda, bilinçli beslenmeyi sorguladığımızda dünya konjektöründe ciddi bir tüketim var. Tüketim olan Avrupa ülkelerinde de doğaya yönelim var. Büyük şehirde dört mevsim meyve-sebze var, sorgulayamıyorsunuz. Kendimize yetecek kadar besin topluyoruz." ve şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Ayrıca K5 nolu katılımcının bu koda ilişkin görüşü aşağıda yer almaktadır:

"Aslında bu işe turizm için değil kendi yaşam felsefem için, organik beslenmek için yöneldim. Biz %100 organik beslenen bir aileyiz gelen insanlara da organik besinlerimizi sunuyoruz. Tahl, meyve, sebze, hayvansal ürünler, baklagiller üretiyoruz. Bal, balık, zeytin, zeytinyağı, sabun, şampuan ve diş macunu dışarıdan alıyoruz. Gelenler meyveyi dalından koparıp yiyor. Taze yumurta ve sütümüzde var."

"Turizmi canlandırma isteği" (f=3) koduna ilişkin K2'nin görüşü, "Turizmin çeşitlendirilmesini sürdürülebilirlik açısından önemli buluyorum. Sürdürülebilirlik pek çok konuda ortak paydadır. Sürdürülebilirlik olmazsa eğer yaptığınız hiçbir faaliyetin devamı gelmez. Turizmi devam ettirmeyi düşünüyoruz. İnsanların evlerine gelir gibi rahat olmalarını istiyoruz ki biz bunu yaşadık. Bende size gelmeliyim." şeklindedir.

"Yörenin zengin flora çeşitliliğine sahip olması" (f=2) koduna ilişkin K1, 'Burası çok güzel bir yer özellikle endemik bitki türleri açısından oldukça zengin. Üniversiteden bu konuyla ilgili araştırmaya gelen çok araştırmacı oldu.' derken K5, 'Doğal güzellikler açısından da zengin yerdeyiz. Göller, tarihi yerler, şelaleler, türbeleri, anıtsal ağaçlarımız var.' şeklinde ifade etmiştir.

"Sanatsal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirme isteği" (f=1) koduna ilişkin olarak K4'ün görüşü "Doğada olmamın ilk amacı, yani büyük şehirden buraya gelme amacım sanat yapmaktır. Sanat kendi iç mekânında yürüyen bir olay. Sanat yapabilmek için insanın kendisine ait bir odası olmalı. Doğa bunun için en doğru yer." şeklindedir.

"Aileden etkilenme" (f=1) koduna ilişkin K1'in görüşü "Öncelikle Yörük bir aileden geldiğimi belirtmek isterim. Biz Yörükler özgür olarak doğada yaşamayı çok severiz. Doğal yaşamak genlerimizden geliyor." şeklindedir.

"Farklı insan ve kültürlerle tanışma isteği" (f=1) koduna ilişkin K5'in görüşü, "...İnsanlarla tanışmak, kültür alışverişi ve yeni dostluklar... her insandan öğreneceğimiz çok şey var. ... Yeni dostlular kuruyorsunuz, yeni kültürlerle tanışıyorsunuz." şeklindedir.

4.2. Ekoturizm Girişimciliğinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Bulgular

Ekoturizm girişimciliğinde yaşanan sorunlara ilişkin bulgular Aile ve çevrede girişimcilik önyargısının bulunması (f=4), Pazarlama ile ilgili sorunlar (f=4), Personel bulma sorunu (f=2), Yöre halkıyla ilgili sorunlar (f=2), Gönüllülerle ilgili sorunlar (f=2), Malzeme donanım sorunları (f=2), Yabancı dil sorunu yaşama (f=2), Teşvik ve devlet desteği sorunu (f=2), Toplumda organik ürün bilincinin eksikliği (f=2), Ekoturizm girişimcilerinin örgütlenmesi ile ilgili yaşanan sorunlar (f=2), Organik ürün

fiyatlandırma sorunu (f=2), Sermaye eksikliği sorunu (f=1), Yol ve iskân işleri ile ilgili sorunlar (f=1), Ekonomik getiri sorunu (f=1), Bürokratik sorunlar (f=1), Sektörel bilgi yetersizliği sorunu (f=1), Sertifika eksikliği sorunu (f=1) ve Ekoturizm standartları bulunmaması sorunu (f=1) şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 4. Ekoturizm Girişimciliğinde Yaşanan Sorun/Zorluklara İlişkin Bulgular

Kodlar	K1	K2	K3	K4	K5	f	%
Aile ve çevrede girişimcilik önyargısının bulunması	√	√		√	√	4	80
Pazarlama ile ilgili sorunlar	√		√	√	√	4	80
Personel bulma sorunu	√			√		2	40
Yöre halkıyla ilgili sorunlar		√		√		2	40
Gönüllülerle ilgili sorunlar	√			√		2	40
Malzeme donanım sorunları			√		√	2	40
Yabancı dil sorunu yaşama					√	2	40
Teşvik ve devlet desteği sorunu		√			√	2	40
Toplumda organik ürün bilincinin eksikliği	√		√			2	40
Ekoturizm girişimcilerinin örgütlenmesi ile ilgili yaşanan sorunlar	√				√	2	40
Organik ürün fiyatlandırma Sorunu	√		√			2	40
Sermaye eksikliği sorunu	√					1	20
Yol ve iskân işleri ile ilgili sorunlar				√		1	20
Ekonomik getiri sorunu					√	1	20
Bürokratik sorunlar			√			1	20
Sektörel bilgi yetersizliği sorunu			√			1	20
Sertifika eksikliği sorunu			√			1	20
Ekoturizm standartları bulunmaması sorunu			√			1	20

Bu alt temaya ilişkin en yüksek frekanslar “Aile ve çevrede girişimcilik önyargısının bulunması” (f=4) ve “Pazarlama ile ilgili sorunlar” (f=4) kodlarından elde edilmiştir.

“Aile ve çevrede girişimcilik önyargısının bulunması” koduna ilişkin K1 katılımcısı “ilk zamanlarda bölgedeki çevre sakinleri/sahipleri karşı çıkmışlardı ama zamanla onlarda bu durumu anladılar.”, K2 katılımcısı “Çevremizdeki insanlar romantik, ütöpik dediler. Hatta siz bu araziye satın Antalya’da araba kiralama (rent a car) işine girin dediler. Bunları duyunca üzüldük... Annem ‘Boşuna mı okudun evladım? Bak arkadaşlarına...’ Klasik anne sözlerini söyledi.”, K3 katılımcısı “Anne ve baba engel olmasa da vazgeçirmeye çalıştı.” ve K4 katılımcısı “Bana hayalci dediler ama ben hayallerimi gerçekleştirdim.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

“Pazarlama ile ilgili sorunlar” koduna ilişkin K1 katılımcısı “Ürünlerimizi satacak pazarımız yok nereye satacağz bilmiyoruz.”, K4 katılımcısı “...pazarlamada sorunumuz var.” (K4) ve K5 katılımcısı “Maddi imkânlar olsa ürünlerimizi daha rahat pazarlayabilirdik.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

“Personel bulma sorunu” (f=2) koduna ilişkin K2 “Hocamız fikirlerini köy okulunda ilk anlattığı zaman köyün gençleri bu duruma karşı çıktı. Gençler ‘ Sen bizi yerimizden yurduumuzdan mı edeceksin ? ’ dediler. Aslında Sancar hoca dünyada eko turizmin ne kadar yükseldiğini anlatıyordu. Hocamız sadece bir otobüs buraya gelmeli girmeli o gidince başka bir otobüs girmeli diyordu. Amacı çevreyi korumaktı ama karşı çıkanlar için ekonomiklik tarafını düşünüyordu. Biz hocaya destek olduk. Onunla birlikte gezdik bize dağ-taş oluşumu, ekoturizmi anlattı. Ondan 4 gün ders aldık. Gelen

turistler çok nitelikliydi onlardan çok şey öğrendik. Maalesef o zamanın halkı sırt çantasıyla gelip, 1-2 gün konaklayan turistlerden pek memnun kalmadılar odalar boş oluyor diye. Turistlerde bölgeden yavaş yavaş ayaklarını çektiler.”K4’ün görüşü “En büyük sıkıntımız personel bulamamaktır” şeklindedir.

“Yöre halkıyla ilgili sorunlar” (f=2) koduna ilişkin K4 “Yöre turizm bölgesi olduğundan dolayı kimse tarım yapmıyor, çalışmıyor. Burada yöre halkı Avrupalıların satın aldıkları evlerde çalışıyorlar bekleme yapıyorlar. Köy halkı bu sebeple toprağı bırakıyor.” derken ve

“Gönüllülerle ilgili sorunlar” (f=2) koduna ilişkin K1’in görüşü “Personel olarak çalıştırdığımız gönüllülerden de yeterince verim alamadık.” ve K4’ün görüşü “Gönüllülerle ilgili seçici davranıyoruz çünkü bazen sıkıntı yaşıyoruz. Gönüllülere yoruma açık bir iş verdiğimizde bize faydalı olmadığını gördük.” şeklindedir.

“Malzeme donanım sorunları” (f=2) koduna ilişkin K5, ‘Tek sorunumuz turistlere özgü odalarda banyo, tuvalet eksikliği. Onu maalesef sağlayamıyoruz.’, “Yabancı dil sorunu yaşama” (f=2) koduna ilişkin K5, “İngilizce bilmiyorum. Turistlerle iletişim kurmak için bazen dil bilen birine ihtiyaç duyuyorum.” şeklinde görüş belirtmiştir.

“Toplumda organik tarım/ürün bilincinin eksikliği” (f=2) koduna ilişkin olarak K1’in “Organik domates ne demek bilmiyorlar. Sertifika almak için portakal veya avokadoyu test etmek amacıyla istediğimiz yere gönderiyoruz. Fuarlara katılıyoruz her şeyi öğreniyoruz. ‘Diğer bir taraftan burada sivrisinek ilaçlaması yapılır. Bir gün bu ilaçlamanın kalıntısı çıkmaya başladı arazilerde. Bu duruma karşı önlemler aldık. Organik ürün ürettiğimizi çevrenin anlaması için çok uğraştık.” K3, “Türkler ekolojinin ne olduğunu tam anlamıyla bilmiyorlar. Eğitilmiş insanlar bile yeterince bilgiye sahip değil. Organik demek sadece güzel değil. Türkler için organik demek güzel demek.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

“Ekoturizm girişimcilerinin örgütlenmesi ile ilgili yaşanan sorunlar” (f=2) koduna ilişkin K1’in görüşü “Örgütlenme konusuna gelince itiraf etmeliyim ki çiftçiler ekonomik gelir olunca örgütleniyorlar.”, “Organik ürün fiyatlandırma Sorunu” (f=2) koduna ilişkin K3’ün görüşü “Satmaya çalışırken çok komik fiyatlara alıyorlar” ve K1’in görüşü “Fiyatlandırma konusunda örneğin; bir gün domatesleri satmaya gittiğimde, 85 kuruştan alınan domatesler olurken benimkileri organik domates olmasına rağmen 35 kuruşa verdiğim oldu” şeklindedir.

“Sermaye eksikliği sorunu” (f=1) koduna ilişkin olarak K1’in görüşü “Burada ekolojik evler, doğa gezileri yapılabilecek bir sistem oluşturmak istedim maalesef maliyet açısından bunu yapamadım... Elbette insanlar sermaye eksikliğiyle karşılaşmışlardır. Her türlü organik ilaç var ama fiyatları çok yüksek. Her şeyi kendimiz yapıyoruz, devletten yardım alamadık., “ Yol ve iskân işleri ile ilgili sorunlar” (f=1) koduna ilişkin K4’ün görüşü “Ayrıca yol sorunumuz var iskân alamıyoruz.” şeklindedir. Ayrıca, “Ekonomik getiri sorunu” (f=1) koduna ilişkin K5, “Odalarımızı tam olarak dolduramıyoruz. Beklediğimiz oranı henüz yakalayamadık”, “Sertifika eksikliği sorunu” (f=1) koduna ilişkin K3, “Organik üretmemize rağmen organik tarım sertifikamız olmadığı için ürünleri Hal’e götürüp, orada satıyorum. Sertifika olmaması bir sorun.” ve “Ekoturizm standartları bulunmaması sorunu” (f=1) koduna ilişkin K3, “Türkiye’de ekoturizmin kuralları yok.” şeklinde görüş belirtmiştir.

4.3. Ekoturizm Girişimciliğini Geliştirmeye Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular

Ekoturizm girişimciliğini geliştirmeye yönelik önerilere ilişkin bulgular Teşvik ile özendirilme (f=5), Vergi indirimini sağlama (f=3), Ekoturizm uzmanları yetiştirme (f=3), Ekoturizm girişimcilerinin örgütlenmesi (f=3), Yöre halkı ve toplumu ekoturizm konusunda eğitilmeli/bilinçlendirilmeli (f=3), Ekoturizm standartları geliştirilme (f=3), Üniversite desteği sağlanmalı (f=2), Sektörel destek sağlanmalı (f=1) ve AB fonlarından yararlanmalı (f=1) şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 5. Ekoturizm Girişimciliğini Geliştirmeye Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular

Kodlar	K1	K2	K3	K4	K5	f	%
Teşvik ile özendirilmesi	√	√	√	√	√	5	100
Vergi indirimi sağlanması	√	√		√		3	60
Ekoturizm uzmanları yetiştirilmesi		√	√	√		3	60
Ekoturizm girişimcilerinin örgütlenmesi	√	√		√		3	60
Yöre halkı ve toplumu ekoturizm konusunda eğitilmesi/bilinçlendirilmesi			√	√	√	3	60
Ekoturizm standartları geliştirilmesi			√	√		2	40
Üniversite desteği sağlanması		√	√			2	40
Sektörel destek sağlanması	√					1	20
AB fonlarından yararlanılması					√	1	20

Bu alt temaya ilişkin en yüksek frekansın elde edildiği “Teşvik ile özendirilme” (f=5) koduna ilişkin olarak K1 “*Kendi bölgem için konuşursam burada araziler küçük ama çok değerlidir. Bu arazilerde sadece tarım yapılarak geçim sağlanamaz. Bence arazi üzerinden değil fiyat veya ürün üzerinden teşvik verilmeli*”, K2, “*Biz elektriksiz, susuz yaşadık. 5 yıl jeneratör kullandık. Kendi imkânlarımızı kullandık. Tüm bunların devlet destekli olması gerekiyor... Devlet bu alana yönelik teşvik etmeli, özendirmeli*”, K3, “*Mesela Fransa’da devlet bu projelere destek verip uzman gönderiyor. Burada da öyle bir program olabilir.*” ve K5, “*Devlet desteklemeli, özendirmeli, organik tarıma yönlendirmelidir.*” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Vergi indirimi sağlama” (f=3) koduna ilişkin K2, “*Vergide kolaylık sağlanabilir.*” K4 ise, “*Devletten bu konuyla ilgilenmesi gerekiyor. Vergi indirimi veya teşvik yapabilir. Bizlere ayrıcalık sağlanmalı, mazot indirimi gibi özendirmeler yapılmalıdır.*” demiştir. “Ekoturizm uzmanları yetiştirme” (f=3) koduna ilişkin K3 nolu katılımcı “*Mesela Fransa’da devlet bu projelere destek verip uzman gönderiyor. Burada da öyle bir program olabilir. Dışarıdan gelen uzman bilgileri veriyor.*” ve K4, “*Profesyonel uzmanlara ihtiyaç var.*” şeklinde görüş belirtmiştir. “Ekoturizm girişimcilerinin örgütlenmesi” (f=3) koduna ilişkin K1, “*Örgütlenme konusuna gelince itiraf etmeliyim ki çiftçiler ekonomik gelir olunca örgütleniyorlar, doğa sevgisiyle örgütlenme yapılmalı. Çok güçlü bir kooperatif olmalı.*” ve K2, “*Ekoturizmcilerin bir araya gelip örgütlenmesi gerekir. Bir oluşum olması gerekli olduğunu düşünüyorum. Bir destek ekibi olmalı.*” şeklinde görüş belirtmiştir. “Yöre halkı ve toplumu ekoturizm konusunda eğitilmesi/bilinçlendirilmesi” (f=3) koduna ilişkin K3, “*Benim ülkemde (Fransa), organik ürünler üzerine televizyon programlar, haberler var, dergilerde makaleler var. Bu konuda çok çalışılması gerekiyor.*”, K4, “*Köylülere kurslarda bilinçlenmeli, eğitilmeli.*”, ve K5, “*Köylülere kurslar verilmeli bu alanla ilgili bilinçlenmeler.. Köylülere eğitim verilmelidir.*” şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

“Ekoturizm standartları geliştirilme” (f=2) koduna ilişkin K3, “*Türkiye güzel bir ülke ekoturizm açısından çok yer var ama dikkatli olmak gerekir. Ev yapmak için birtakım kurallar belirlenmeli, ev yapımına başlanmadan uzman gelmeli, evin yapımında nelerin kullanılacağı, ne kadar bütçe ayrıldığı vb. denetimi yapılmalı. Ekoturizm manifestosu belirlenmeli, kurallar koyulmalı.*” şeklinde görüş belirtmiştir. “Üniversite desteği sağlanması” (f=2) koduna ilişkin K2, “*Üniversiteler destek olmalı. Yardım amaçlı destek ekipleri oluşturulmalı.*” ve K3 ise, “*Üniversitede eğitim verilmeli*” şeklinde görüş belirtmiştir. “AB fonlarından yararlanılması” (f=1) koduna ilişkin K5’in görüşü, “*AB fonlarından yararlanabilseydik turistlere doğal temiz enerji kullanımlı, tuvalet-banyosu olan ağaçtan, taştan, kerpiçten evler sunardık.*” şeklindedir.

4.4. Ekoturizm Girişimcisinin Kişilik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Ekoturizm girişimcisinin kişilik özelliklerine ilişkin bulgular kararlı olmak (f=2), azimli (f=2), risk almak (f=2), geniş hayal dünyasına sahip olmak (f=2), entelektüel olmak (f=2), çalışkan olmak (f=1), hoşgörülü olmak (f=1), hümanist bakış açısına sahip olmak (f=1), doğa sevgisine sahip olmak (f=1), ikna yeteneğine sahip olmak (f=1), uygulama yeteneğine sahip olmak (f=1), araştırmacı (f=1) ve iyi insan ilişkilerine sahip olmak (f=1) kodlarıyla ifade edilmiştir.

Tablo 6. Ekoturizm Girişimcisinin Kişilik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Kodlar	K1	K2	K3	K4	K5	f	%
Kararlı olmak				√	√	2	40
Azimli olmak		√			√	2	40
Risk almak	√	√				2	40
Geniş hayal dünyasına sahip olmak				√	√	2	40
Entelektüel olmalı			√		√	2	40
Çalışkan olmak				√		1	20
Hoşgörülü olmak				√		1	20
Hümanist bakış açısına sahip olmak				√		1	20
Doğa sevgisine sahip olmak				√		1	20
İkna yeteneğine sahip olmak	√					1	20
Uygulama yeteneğine sahip olmak	√					1	20
Araştırmacı olmak	√					1	20
İyi insan ilişkilerine sahip olmak				√		1	20

“Kararlı olmak” (f=2) koduna ilişkin K5’ün görüşü ise ‘*Bir şeyin doğru olduğuna inanırsam sonuna kadar giderim, engel tanımam.*’ şeklindedir. “Azimli” (f=2) koduna ilişkin K5’in görüşü ‘*Başarının anahtarı azimdir.*’ şeklindedir. “Risk Almak” (f=2) koduna ilişkin K1’in görüşü, “*Ben çok risk alırım. Örneğin 100 liram varsa eğer 45 liramı risk ederim geriye kalanını hayatımı devam ettirmek için kullanırım.*” şeklindedir. “Geniş hayal dünyasına sahip olmak” (f=2) koduna ilişkin K4 “*Hayal dünyası geniş olmalı...*”ve K5 ise “*Don kişotluk yaptım.*” şeklinde görüş belirtmiştir. “Entelektüel olmalı” (f=2) koduna ilişkin K5, “*Ayaklı kütüphanesi olmalı Ekoturizm girişimcisinin her şeyden bilgi sahibi olmalı, entelektüel bir insan olmalı...*” şeklinde görüşünü paylaşmıştır.

4.5 Ekoturizm Girişimciliği Kavramına İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Ekoturizm girişimciliği kavramına ilişkin olarak ekoturizm girişimcilerine; “kendilerine yönelik nasıl bir metafor geliştirebilecekleri sorulmuş”, “arı” ve “karınca” metaforlarının kendilerine uygun olduğu cevabı alınmıştır. Geliştirilen metaforlar Arı (f=3) ve Karınca (f=1) kodlarıyla ifade edilmiştir.

Tablo 7. Ekoturizm Girişimciliği Kavramına İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kodlar	K1	K2	K3	K4	K5	f	%
Arı		√	√		√	3	60
Karınca			√			1	20

“Arı” metaforu ilgili K5, “*Saygı duyduğum ve kendime yakın bulduğum arı çünkü üretkendirler.*” ve hem “arı” hem de “karınca” metaforuyla ilgili K3, “*Küçük bir böcek karınca ya da arı olabilir. Hem küçük hem de hep beraber hareket ederler.*” şeklinde görüşlerini paylaşmışlardır.

4.6. Ekoturizm Girişimcilerinin Kurdukları Ekolojik iftliklerine İlişkin Betimleyici Bulgular

Tablo 7. Ekoturizm Girişimcilerinin Kurdukları Ekolojik iftliklerinde İş gören Sayısı İlişkin Bilgiler

	K1	K2	K3	K4	K5
Geçici alışan Sayısı	1-2	1-2	1	1-2	2
Sürekli alışan Sayısı	2	2	2	2	2
Aile alışanı	3	2	2	2	2
Normal Zamanda Toplam alışan Sayısı	2	2	2	6-8	2
Yılın En Yoğun Dönemde Toplam alışan Sayısı	6-7	15	4	14	3-5
Yılın En Sakin Döneminde Toplam alışan Sayısı	2	2	2	2	2

Tablo 7. de ekoturizm girişimcilerinin kendileri sürekli işgören olarak genellikle iki kişi olarak bulunduğu grlmektedir. Ayrıca geçici işgören sayısının ortalama 2 kişi olduğu, yoğun sezonda ise toplam işgören sayısı olarak en fazla 14-15 işgören ile çiftliklerde faaliyet yapıldığı grlmektedir.

Tablo 8. Ekoturizm iftliğinde İş Gücüne Olan İhtiyacı Karşılama Durumu

	Formel Yollar	İnformal Yollar
K 1	✓ (Tatuta, Gentur)	✓ (Tamdık)
K 2	✓ (Tatuta)	✓ (Kişisel Arkadaşlar)
K 3		✓ (Komşular)
K 4	✓ (Tatuta, GoAbroad)	
K 5	✓ (Tatuta)	✓ (evreden Mevsimlik Eleman)

Ekoturizm girişimcileri iş gören ihtiyacını, genellikle Buğday ve Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin gerçekleştirdiği Ta-Tu-Ta (Tarım-Turizm –Takas) kapsamında çiftlik gönüllülerinin çiftliklere yönlendirmesi gerçekleştiren Genç Tur ile bunun dışında tamdık, kişisel arkadaşlar, komşular gibi informal yollar ile sağladıkları grlmştr.

Tablo 9. Ekoturizm iftliğinin Faaliyet Alanları

	Faaliyet Alanları/Hizmetleri
K 1	Tarım, Hayvancılık, Turizm (Bungalov Evler)
K 2	retmiyorlar/Kendilerine Yetecek Kadar Tarım Yapıyorlar. Turizm
K 3	Tarım: Portakal, şeftali, Nar, Turizm
K 4	Turizm: Yoga, Kültür Rotası, Sanatsal Etkinlikler Tarım: Badem, Zeytin, Nar, Keçi Boynuzu, Ceviz, Meyve
K 5	Hayvancılık, Tahıl, Meyve, Sebze, Hayvansal rnler, Baklagiller, Süt, Yumurta, Turizm

Ekoturizm girişimcileri ekolojik iftliklerinin faaliyet alanlarını başta tarım olmak üzere, hayvancılık olarak belirtmişlerdir.

5. SONUÇ

Çalışmanın sonucu olarak ekoturizm girişimcileri doğa ve evre sevgisi, girişimcilik hayallerini gerçekleştirme arzusu, belirli bir bölgede yaşama isteği, bilinçli ve sağlıklı beslenme isteği, sakin yaşam isteği, turizmi canlandırma isteği, yörenin zengin flora çeşitliliğine sahip olması, sanatsal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirme isteği, spor etkinlikleri gerçekleştirme isteği, tanınırlık ve prestij edinme isteği, Antalya ilinin ekoturizme uygunluğunun farkındalığı, aile ile ilgili etkenler ve farklı insan ve kültürlerle tanışma istekleri sebebiyle ekoturizm girişimcisi olmayı istediklerini bildirmişlerdir. Günümüzde gerçekleştirilen birçok araştırmada da ekoturizm girişimciliğine ilginin arttığını benzer unsurlar nedeniyle turizm girişimciliği açısından ekoturizm girişimciliğinin ilgi

ektiğini söylemek mümkündür. Geleneksel kırsal tarım ekonomisinin daralmasının ardından, turizm alternatif ekonomik gelir kaynaklarından biri olarak değerlendirilmeye başlanmış ve kırsal kesimin sosyo-ekonomik problemlerine bir çözüm olarak gündeme gelmiştir. Kırsal ekonomiye ve kalkınmaya yapabileceği katkı nedeni ile hem devlet hem de sivil toplum kuruluşları kırsal turizme giderek artan bir şekilde ilgi göstermektedir. Öte yandan, artan şehirleşmenin yarattığı baskılar sonucu kırsal hayata duyulan özlem, büyüyen organik yiyecek pazarı ve geleneksel kırsal hayatı koruma isteği gibi faktörler de kırsal turizm talebinin oluşmasına neden olmuştur. Sonuçta, değişik ülkelerde değişik yapılar sergilemekle birlikte, kırsal turizm birçok ülkede turizm sektörünün önemli bir parçası haline gelmiştir (Ertuna vd, 2012: 61).

Araştırma sonucunda girişimcilerin kırsal turizme ya da kırsal turizm şemsiyesinde yer alan ekoturizme yönelmesindeki başlıca faktörler; doğa sevgisi, sakin yaşama isteği, bazı aktiviteleri gerçekleştirme istekleri şeklinde sıralanmaktadır. Benzer bir çalışmada Uçar ve arkadaşları çalışmalarında da ; “İşletmecileri kırsal turizme yönelten sebepler nelerdir? sorusuna katılımcılar, çevreden aldıkları tepkilerden ve çevreciliğin ağır basmasından etkilendiklerini söylemektedir. Ayrıca kentlerde stresli yaşam koşullarının artması, insanların dinlenme ihtiyaçlarının doğması, kentleşmenin çok yoğun olarak yaşanması gibi etkenlerde kırsal turizme olan ilgiyi arttırmıştır. Bunun bir sonucu olarak da katılımcılar işletmelerini bu yönde çeşitlendirmiştir ” şeklinde ifade etmişlerdir (Uçar vd, 2012: 79). Başka bir çalışmada ise Kılıç ve Kurnaz Fethiye Pastoral Vadi girişimcisi Ahmet Kizen’e çeşitli sorular iletmış ve “Çiftliğin tüm çalışma alanları gelen konuklar için birer atölye olarak planlanıp hazırlanmıştır. Misafirlerin özel ilgi alanlarına göre pek çok çalışma alanı ve etkinlik bulunmaktadır” şeklinde ifade ederek, çiftlik aktivitelerinin fazlalığını vurgulamışlardır (Kılıç ve Kurnaz, 2010: 48). Bu alanın geliştirilmesi için eğitim sisteminde çevre bilinci ve turizmin önemine yönelik ders ve akademik çalışmaların artırılması, bu alanda ilerlemek isteyen girişimcilere bilgi desteği verilmesi ve ekoturizm girişimciliğinin ulusal tanıtımının gerçekleştirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Ekoturizm girişimcileri, girişimcide olması gereken kişilik özelliklerini kararlı olmak, azimli olmak, risk almak, geniş hayal dünyasına sahip olmak, entelektüel olmak, çalışkan olmak, hoşgörölü olmak, hümanist bakış açısına sahip olmak, doğa sevgisine sahip olmak, ikna yeteneğine sahip olmak, uygulama yeteneğine sahip olmak, araştırmacı ve iyi insan ilişkilerine sahip olmak şeklinde betimlemişlerdir. Ekoturizm girişimcilerinin vurguladığı hümanist bakış açısı ve iyi insan ilişkilerine sahip olmak ekoturizm açısından önemli bir unsurdur.

Ekoturizm girişimciliği kavramına ilişkin olarak ekoturizm girişimcilerine; “kendilerine yönelik nasıl bir metafor geliştirebilecekleri sorulmuş”, “arı” ve “karınca” metaforlarının kendilerine uygun olduğu cevabı alınmıştır. Bunun nedeni ekoturizm girişimcilerinin kırsal alanlarda, doğanın zorluklarına karşı bir çaba içerisinde olmalarından kaynaklanan çalışkanlığa sahip olduklarını düşünmeleridir.

Ekoturizm girişimcileri aile ve çevrede girişimcilik önyargıları, pazarlama, personel bulma, yöre halkı, gönüllüler, malzeme-donanım, yabancı dil, teşvik ve devlet desteği, toplumda organik tarım/ürün bilinci, ekoturizm girişimcilerinin örgütlenmeleri, fiyatlandırma, sermaye eksikliği, yol ve iskân işleri, ekonomik getiri (kazanç), resmi (bürokratik) işlemlerin çokluğu, sektörel bilgi yetersizliği, sertifika eksikliği ve ekoturizm standartları bulunmaması konularında sorunlar yaşamışlardır. Bu sorunlar; ekoturizmin toplum tarafından bilinmemesi, insanlar tarafından kazanç getiren bir girişimcilik türü olduğunun farkına varılmaması ve başta devlet tarafından ekoturizm ile ilgili herhangi bir planlamanın olmayışı nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlardan pazarlama ve fiyatlandırma sorunları öne çıkmaktadır.

Pazarlama sorunu dışında ekoturizm girişimcilerinin karşılaştıkları en önemli sorunlardan birisi de ulaşım imkânlarının zorluğu, yol ve iskân gibi meseleler olmaktadır. Uçar ve arkadaşları ekoturizm girişimcileri ile yaptıkları görüşmelerin yer aldığı çalışmalarında “Katılımcılara işletmelerin belediye ya da köy hizmetlerinden ne kadar yararlandığı sorulduğunda; katılımcılara köy hizmetlerine bağlı olduklarını ancak kanalizasyon, suyolları ve yollar konusunda sorunlar olduğunu belirtmişlerdir” ifadesini kullanmışlardır (Uçar vd, 2012: 80). Devlet desteği ve teşvik sadece alt yapı için değil

pazarlama ve tanıtma açısından da önemlidir. Başka bir akademik çalışmada da Artuğer ve arkadaşları pazarlama açısından devlet desteğinin önemine değinmişlerdir. Tarım turizminin ve Ta-Tu-Ta çiftliklerinin Türkiye’de daha geniş kitlelere tanıtılması ve duyurulması, bu turizm çeşidinin gelişmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Dolayısıyla pazarlama ve tanıtma çabalarında geniş kitlelere ulaşmada kullanılan tanıtma ve pazarlama araçlarının kullanılması yerinde bir uygulama olacaktır. Ancak tüm bu unsurların bir araya gelebilmesi ve yapılabilmesi için elbette devlet kurumları ve yöneticilerinin desteğinin de olması yadsınamaz bir gerçektir (Artuğer vd, 2013: 4-5).

Ekoturizm girişimcileri yaşadıkları sorunlar doğrutusunda ekoturizm girişimciliğini geliştirmeye yönelik řu önerilerde bulunmuşlardır:

- Devlet teşviki sağlanmalı, vergi indirimi imkânıyla ekoturizm özendirilmeli,
- Ekoturizm uzmanları yetiştirilmeli,
- Yöre halkı ve toplum ekoturizm konusunda bilinçlendirilmeli,
- Ekoturizm standartları geliştirmeli,
- Üniversiteler aracılığı ile sektörel destek sağlanmalı,
- Avrupa Birliği (AB) fonlarından yararlanılmalı,
- Ulusal ekoturizm stratejisi oluşturulmalıdır.

Ekoturizm temelli turizm faaliyetini gerçekleştiren birçok ülke ekoturizmi geliştirmek amaçlı ulusal ekoturizm stratejisi oluşturmuştur. Vietnam ve Nepal gibi az gelişmiş ülkelerde alt yapı gereksinimleri için politikalar ve stratejiler geliştirmektedir. Örneğin, Brezilya’nın 1996 yılındaki ekoturizm yatırımı üç milyon Amerikan Doları iken (bu rakamın Arjantin, Costa Rica, Ekvator, Peru ve şili gibi ülkelerin yatırımından daha düşük olduğu ifade edilmektedir) 1997 yılında 200 milyon \$’lık “Amazon’da ekoturizmi geliştirme programı” başlatmıştır. lkeler, bu politikalar ile yerel toplumun refahını düşünürken doğal ve kültürel çevrenin korunmasına yardımcı olacak yasal düzenlemeleri de yapmaktadır (Hawkins ve Lamoureux, 2001: 68). Günümüzde en önemli ekoturizm destinasyonlarından biri olan Avustralya 1994 yılında dünyada ilk defa turistik çekiciliğe sahip doğal çevreye karşı artan uluslararası ilgi karşısında ulusal bir ekoturizm planı hazırlamıştır (Demir ve evirgen, 2006: 92).

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, yerel halkın karar sürecine katılımı ulusal kırsal turizm stratejisinin sürdürülebilirlik açısından önemli boyutlarından biridir. Kırsal turizmin sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik açılardan yerel katma değere etkisini inceledikleri çalışmalarında, Cawley ve Gillmor katma değeri arttırmaya katkıda bulunan özellikleri belirlemişlerdir. Sonuçlar, tüm paydaşlar tarafından desteklenen, bölgesel, çok boyutlu sürdürülebilirlik stratejisinin gerektiğini ortaya koymaktadır (Ertuna vd., 2012: 60).Ulusal bir ekoturizm stratejisi dışında bu alanda yapılacak diğer çözüm önerilerinin başında devlet teşviki ve ab proje destekleri gelmektedir. Zurnacı (2012) alışmasında “Avrupa lkelerindeki ekoturizm sektörünü öğrenmek amacıyla, Leonardo da Vinci programından hazırladığımız “Avrupa’da Ekolojik Tarım, Ekoturizm Eğitim ve Uygulamalarının İncelenmesi” konulu AB eğitim projesi gereğince Almanya’nın Leipzig şehrinde ve Sachsen bölgesinde çiftlik turizmi, köy ve kasaba turizmi konularında incelemeler yaptık. Manisa ve ilçelerinde yaygınlaştırma eğitimleri yaptık. Bu çalışmaların devam ettirebilmesi için dernek kurup kırsal turizm misyonunu ülkemizde yaymaya karar verdik” ifadeleri kullanarak Avrupa Birliği (AB) projelerinin ekoturizm açısından önemini vurgulamıştır (Zurnacı,2012: 67-68).

KAYNAKÇA

ALTAN, ř.(2006). Türkiye’de Ekoturizm Uygulamaları ve Ekonomiye Katkıları, Niğde: Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- ARTUĞER, S., ÖZKOÇ, A. G. ve KENDİR, H. (2013). Ta-Tu-Ta (Tarım-Turizm-Takas) Çiftliklerinin Pazarlanması ve Tanıtılması İçin Öneriler. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 3(1): 1-5.
- BARON, R. A.(1998). Cognitive Mechanisms in Entrepreneurship: Why and When Entrepreneurs Think Differently Other People. Journal of Business Venturing,(13).
- BEKTAŞ, Ç. ve KÖSEOĞLU, M. A. (2007). Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve Bir Alan Araştırması, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 9(13).
- CRESWELL, J. (2003) Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Method. Approaches. London: Sage
- DEMİR, C. ve ÇEVİRGEN, A. (2006). Ekoturizm Yönetimi. İzmir: Nobel Yayın Dağıtım.
- DUVERGER, M. (1999). Sosyal bilimlere giriş (Çev. Ü. Oskay). Ankara: Bilgi.
- ERTUNA, B., GÜNEY, S., GÜVEN, Ö. ve AYDEMİR, N. (2012). Yerel Halkın Kırsal Turizm Gelişimine Katılma İsteğini Etkileyen Unsurlar: Kastamonu Örneği. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2(2), 59-66.
- GALLAHER, E. J. (2010). Ecotourism As A Social-Ecological System: A Case Study In Guanacaste, Costa Rica. Arizona ABD: For The Degree Of Doctor Of Philosopy, The University Of Arizona.
- GLESNE, C. (2013). Nitel araştırmaya giriş (Çev. Edt. Ersoy, A., & Yalçinoğlu, P.). Ankara: Anı Yayıncılık
- HAWKİNS, D.E. ve LAMOUREUX, K. (2001). Global Growth and Magnitude of Ecotourism, D.B. Weaver, (Ed.), The Encyclopedia of Ecotourism içinde (63-72), Australia: CABI İnternational.
- KASALAK, M. A. (2014). Ekoturizm Girişimcilerinin İnovasyona Yakınlığının Ölçülmesi: Muğla Yöresinde Yer Alan Ekolojik Oteller Kapsamında Bir Alan Araştırması" Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- KAYPAK, ř.(2010). Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği. Akdeniz Üniversitesi Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 2, 93-111.
- KILIÇ, B. ve KURNAZ, A.(2010). Alternatif Turizm ve Ürün Çeşitliliği Oluştırmada Ekolojik Çiftlikler: Pastoral Vadi Örneği. İşletme Araştırmaları Dergisi, 2/4, 39-56.
- KOZAK, A. M. ve YILMAZ, G., E. (2010). Otel Yöneticilerinin İç Girişimcilik Algılamaları: Frigya Bölgesi Örneği, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 21(1).
- KRUEGER Jr, N. F., REİLLY, M. ve CARSRUD, A. L. (2000). Competing Models of Entrepreneurial Intentions, Journal of Business Venturing, 15(5-6).
- KUTER, N.ve ÜNAL, H. E. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri, Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,9 (2), 146-156.
- LANDİS, J. R. ve KOCH, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. Biometrics, 33, 159-174.
- MCGEE, J. E., PETERSON, M., MUELLER, S. L. ve SEQUEİRA J. M. (2009) Entrepreneurial Self-Efficacy: Refining The Measure. Enrepreneurship Theory And Practice, Baylor University, 965-988.
- MOUSTAKAS C. (1994). Phenomenological Research Methods, Sage Publications, Thousand Oaks California.
- UÇAR, M., UÇAR, H., KURNAZ, A. ve KURNAZ, H. (2012), Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi ve Fethiye Örneği, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalara Dergisi, 14 (22), 75-82.

- YILDIRIM A. ve ŞİMŞEK H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- YILMAZ, H. (2008). Turizm eşitlendirilmesi Kapsamında Ekoturizmin Ürünü Olarak Tatil iftlikleri: Türkiye’deki Tatil iftliklerine Yönelik Swot Analizi. Afyon: Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ZURNACI, N. (2012). Kısal Turizmde; Girişimcilik ve Örgütlenme. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14(23), 65-70.